

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1901, kl. 4 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående inrättande af ett statslotteri m. m.

Uti en till utskottet hänvisad motion, n:o 50, har herr *O. Persson* i Killebäckstorp föreslagit afåtande till Kongl. Maj:t af skrifvelse med hemställan,

»att Kongl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning till Riksdagen afåta proposition om inrättande af ett statslotteri, samt i sammanhang dermed efter omständigheterna föreslå upphäfvande eller ändring af kongl. förordningen angående förbud mot lotteri den 6 augusti 1881.»

Såsom stöd för denna sin hemställan anför motionären följande:

»Då svenska staten i olikhet med åtskilliga andra stater ansett sig icke böra inrätta ett allmänt lotteri samt stadgat förbud mot dylika inrättningar, har detta otvifvelaktigt skett i det sedliga syfte att hämma utvecklingen af lidelser, som alstras af spel, samt att söka befrämja den enskildes sparsamhet och hågen att genom arbete i stället för äfventyrliga företag förvärfva de för deras bergning erforderliga medel. Om berörda syfte vunnits, skulle någon anmärkning mot lotteriförbudet ej kunna framställas. Men då detta, enligt mitt förmenande, ej varit fallet, vågar jag ifrågasätta, huruvida det kan vara lämpligt att fortfarande bibehålla sådant förbud. Så länge angränsande stater hafva af staten beskyddade lotterier, hvilka genom synnerligen verksamma agenter

söka snart sagdt att erhålla hvarje svensk man och qvinna som kund och jemväl genom sina slugt framställda lockelser lyckas förmå en otänkbart stor del af svenska folket att i dessa lotterier medelst afsevärda penningeinsatser bjuda lyckan handen, synes det mig för svenska staten vara ej allenast klokt, utan en pligt att sjelf inrätta lotteri. — För att bedöma lämpligheten häraf, har man att tillse, huruvida, då det med förbudet afsedda syfte icke kunnat förverkligas, lotterierna i andra afseenden kunna vara skadliga eller nyttiga för samhället. — Annan deraf härflytande skada än den ofvan antydda, som icke genom förbudet kunnat förhindras, har mig veterligen icke framhållits. — Deremot äro lotterierna egnade att tillskynda staten åtskilliga fördelar, visserligen af materielt slag, men icke desto mindre afsevärda, i synnerhet vid denna tid, då för tillgodogörande af statens behof i många afseenden ökade inkomster äro af nöden. Genom inrättandet af ett lotteri kan staten bereda sig en aktningvärd inkomst såväl af sjelfva rörelsen som genom enahanda bestämmelse, hvilken beträffande andra staters lotteri, eller att viss del af de enskilde deltagare tillfallande vinster skall tillkomma staten. Men utöfver dessa omedelbara inkomster skulle den fördel vinnas, att penningar, som nu till milliontals kronor utgå från landet till främmande lotterier, stannade inom riket.

Att inrättandet af ett statslotteri ej innebär något för statsändamålet kränkande, torde anses ådagalagdt af de aktningvärda stater, hvari dylika institutioner finnas; och jemväl vår statsförvaltning har vid upprepade tillfällen gifvit sitt erkännande åt lotteriiden genom de tid efter annan för särskilda ändamål medgifna lotterier om penningar och penningars värde till stor omfattning.»

Frågan om inrättande af ett statslotteri har under de sju sista årtiondena icke mindre än åtta särskilda gånger och sista gången år 1899 varit föremål för Riksdagens pröfning utan att hittills hafva vunnit dess bifall.

Såsom skäl mot införande af ett statslotteri har dervid hufvudsakligen anförts, att alla slags hasardspel äro förderfliga samt medföra förutom annat håglöshet och lättja, att lotterierna skada mera allmänt än de egentliga hasardspelen genom att locka de mindre bemedlade att under fåfängt hopp offra medel, hvilka de för sitt och de sinas uppehälle så väl behöfva, äfvensom att staten ej saknar tillfälle att på ett anständigare sätt än genom lotterispel vinna behöfliga inkomster. Utskottet, som till fullo instämmer häri, vill, gent emot hvad motionären

till stöd för sin framställning anfört, ytterligare framhålla, att det ingalunda, såsom motionären tyckes tro, är säkert, att man genom inrättande af ett statslotteri kan förekomma eller afsevärdt minska deltagandet från den svenska allmänhetens sida i spel å utländska lotterier, utan att det fast hellre är antagligt, att man derigenom endast uppmuntrade till och befordrade ett ökad deltagande i lotterispel. Hvad angår den i utsigt ställda inkomst för statsverket af ett dylikt lotteri, är utskottet af den mening, att en inkomst, som hufvudsakligen skulle hemtas ur de mindre bemedlades fickor och härledde sig från folks mer eller mindre dåliga böjelser, ingalunda vore för staten eftersträfvansvärd eller staten fullt värdig samt för öfrigt mer än väl motvägdes af den stora skada i såväl ekonomiskt som moraliskt afseende, som landet i dess helhet komme att lida af lotterispelens inverkan på de särskilda deltagarne i dessa spel.

Den af motionären framhållna omständighet, att lotterier om penningar och penningars värde till stor omfattning på grund af vederbörligt tillstånd tid efter annan egt rum, synes utskottet icke utgöra skäl att borttaga den restriktion, som för närvarande i vår lagstiftning finnes mot lotterispel. Snarare torde den derigenom vunna erfarenheten vara egnad att öka betänkligheterna mot inrättandet af ett permanent lotteri.

Då sålunda utskottet icke funnit skäl frångå den åsigt i frågan, som af Andra Kammaren förut häfdats, får utskottet vördsamt hemställa,

att herr O. Perssons ifrågavarande motion icke må till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 februari 1901.

På utskottets vägnar:

G. KRONLUND.